

Badanie w zakresie arbitrażu międzynarodowego Główne rezultaty

Wybory dokonywane w związku z arbitrażem międzynarodowym

- 68% spółek posiada własne zasady rozstrzygania sporów. Bez względu jednak na istnienie takich zasad, spółki na ogół prezentują stosunkowo elastyczne podejście do negocjacji klauzul arbitrażowych. Posiadają silne preferencje dotyczące poufności i języka postępowania, a także stosunkowo silne preferencje dotyczące prawa właściwego oraz miejsca postępowania.

Patrz strona 5 oraz wykres 1 raportu

- Zazwyczaj w pierwszej kolejności wybiera się prawo właściwe dla przedmiotu sporu, a następnie miejsce postępowania, w końcu – instytucje/zasady. 68% ankietowanych uważa, że wybory dokonywane w zakresie powyższych czynników są wzajemnie powiązane, w szczególności zaś wybory dotyczące prawa właściwego i miejsca postępowania.

Patrz strona 8 oraz wykresy 4, 5 i 6 na stronie 9 raportu

- Zazwyczaj główną osobą decyzyjną w przedmiocie klauzul arbitrażowych jest dyrektor działu prawnego (33%), choć dział prawny może zostać zaangażowany w proces negocjacji na jego późnym etapie. Wielu ankietowanych wskazało na trudności zapewnienia, by klauzule arbitrażowe były rozpatrywane na wczesnym etapie procesu negocjacji. Wielu z nich określało je jako „klauzule z 2 w nocy” lub w podobny sposób i opisywało, jak często byli zaangażowani w negocjacje na późnym etapie, z jednoczesnym oczekiwaniem, by kwestia rozstrzygania sporów została uregulowana w bardzo krótkim czasie, jako że warunki handlowe zostały już uzgodnione.

Patrz strona 10 oraz wykres 7 raportu

Wybór prawa właściwego dla przedmiotu sporu

- 40% ankietowanych najczęściej stosuje prawo angielskie, natomiast druga pod względem liczebności grupa 17% ankietowanych stosuje prawo Stanu Nowy Jork.

Patrz strona 14 oraz wykres 11 raportu

- Na wybór prawa właściwego najczęściej mają wpływ: postrzegana neutralność oraz bezstronność (66%) systemu prawnego w odniesieniu do stron oraz umowy pomiędzy nimi, odpowiedniość danego prawa dla danego rodzaju umowy (60%), a także znajomość danego prawa przez stronę (58%).*

Patrz strony 11 i 12 oraz wykres 8 na stronie 12 raportu

- Stosowanie prawa i zasad przejściowych w stosunku do sporów, a przynajmniej częściowe stosowanie, jest stosunkowo powszechne (około 50% ankietowanych stosowało je przynajmniej „czasem”), lecz różni się w zależności od źródła i charakteru prawa i zasad.

*Patrz strona 15 oraz wykres 12 raportu**

- Ankiety sugerują, że znajomość prawa jest istotnym czynnikiem decydującym. Wielu ankietowanych stwierdziło, że jeżeli nie mogą przyjąć własnego prawa krajowego jako prawa właściwego, szukają takiej alternatywy, która wykazywałaby podobieństwa w stosunku do ich prawa krajowego (na przykład prawo, na którym ich prawo krajowe było wzorowane, tak jak prawo szwajcarskie dla spółek tureckich, lub też prawo, które wywodzi się z tej samej szerokiej tradycji prawnej, tak jak prawo zwyczajowe lub prawo cywilne).

Patrz strona 11 raportu

- 53% ankietowanych stwierdziło, że obszerna umowa może ograniczać wpływ prawa właściwego „w pewnym stopniu”. 29% stwierdziło, że wpływ ten może być ograniczony nawet „w dużym stopniu”. Pokazuje to, że doradcy spółek dokładają starań, by zabezpieczyć przynajmniej niektóre kwestie z zakresu prawa materialnego w umowach.

Patrz strona 16 oraz wykres 13 raportu

Wybór miejsca postępowania

- Na wybór miejsca postępowania mają w przeważającej mierze wpływ „ramy formalno-prawne” (62%), prawo właściwe dla przedmiotu umowy (46%) oraz wygoda (45%).*

Patrz strona 17 oraz wykres 14 na stronie 18 raportu

- Najbardziej preferowanym miejscem postępowania jest Londyn (30%), po nim Genewa (9%), a następnie Paryż, Tokio i Singapur (po 7%) oraz Nowy Jork (6%). Tak więc trzy najczęściej wybierane miejsca postępowania pokrywają się z miejscami wskazanymi w roku 2006 w badaniu przeprowadzonym przez School of International Arbitration / PricewaterhouseCoopers. Wyniki badania z 2010 roku natomiast pokazują, że szerszy wybór spowodował pewne rozproszenie preferencji dotyczących bardziej „tradycyjnych” miejsc postępowania, odzwierciedlając tym samym szerszy zakres preferencji w zakresie miejsca postępowania.

Patrz strona 19 oraz wykres 15 raportu

- Londyn, Paryż, Nowy Jork i Genewa – te miejsca postępowania były najczęściej wybierane przez ankietowanych na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Poziom satysfakcji osób, które wybrały te miejsca był bardzo wysoki: wszystkie cztery miejsca zostały opisane przez większość z korzystających jako „doskonałe” lub „bardzo dobre”.

Patrz strony 19 i 20 raportu

- Singapur zajął czołową pozycję w Azji. Choć liczba ankietowanych z Azji była w tegorocznym badaniu nieco większa, wyniki badania sugerują, że od czasu badania przeprowadzonego w 2006 roku Singapur wyrósł na lokalnego lidera. Wydaje się, że promocja Singapuru jako miejsca postępowania z aktywnym zaangażowaniem ze strony większej liczby instytucji arbitrażowych (takich jak ICC czy AA/ICDR) powiodła się, przyczyniając się do tego, że Singapur wyraźnie wyłonił się jako najpopularniejsze miejsce postępowania w Azji. Przesunięcie się Singapuru na wyższą lokatę jest dowodem

* Wartości procentowe ważone. Podano jedynie najczęściej wskazywane przyczyny.

potwierdzającym istnienie trendów regionalizacji arbitrażu, wskazanych w badaniu z 2006 roku.

Patrz strona 20 raportu

- Jako miejsca postępowania, ankietowani najgorzej postrzegają Moskwę oraz kontynentalne Chiny.

Patrz strona 20 raportu

Wybór instytucji arbitrażowej

- Najważniejsze czynniki odgrywające rolę przy wyborze instytucji arbitrażowej to neutralność/„międzynarodowość” (66%), a zaraz za nimi renoma i uznanie (56%)*

Patrz strona 21 oraz wykres 16 na stronie 22 raportu

- Najbardziej preferowaną i często wybieraną instytucją arbitrażową jest ICC (50%), a następnie LCIA (14%), AAA/ICDR (8%) oraz SIAC (5%), przy czym większość ankietowanych postrzegala arbitraż ICC jako zbyt kosztowny oraz ogólnie uważała instytucje arbitrażowe za drogie.

Patrz strony 23 i 21 oraz wykres 17 na stronie 23 raportu

- ICC, LCIA oraz AAA/ICDR były najczęściej wybieranymi przez ankietowanych instytucjami na przestrzeni ostatnich pięciu lat*. Większość korzystających określiła wszystkie trzy wymienione instytucje jako „dobre” lub „lepsze”.

Patrz strony 23 i 24 oraz wykres 18 na stronie 23 raportu

- Najgorzej ankietowani postrzegają CRCICA, DIAC oraz CIETAC.

Patrz strona 24 raportu

Powołanie arbitrów

- Brak uprzedzeń i sprawiedliwość (66%), wcześniejsze doświadczenie w arbitrażu (58%), jakość orzeczeń arbitrażowych (56%), dostępność (55%), reputacja (52%), znajomość stosownego prawa (51%) – to kluczowe czynniki, które w najwyższym stopniu wywierają wpływ na wybory spółek w zakresie współ-arbitrów (w przeciwieństwie do jedynego arbitra lub przewodniczącego)*.

Patrz strona 26 oraz wykres 19 raportu

- 50% ankietowanych była niezadowolona z pracy arbitra. Głównymi przyczynami były „zła decyzja lub wynik postępowania” (20%), a dalej nadmierna elastyczność lub niezdolność kontrolowania procesu (12%). 11% ankietowanych stwierdziło, że arbiter powodował opóźnienia, a 9% wskazało na błędy w rozumowaniu w orzeczeniu arbitrażowym oraz na brak wiedzy i doświadczenia arbitra w sprawie będącej przedmiotem sporu. 8% ankietowanych stwierdziło, że arbiter ociągał się z wydaniem orzeczenia. Brak niezależności,

* Wartości procentowe ważone. Podano jedynie najczęściej wskazywane przyczyny.

tendencyjność i zasądzanie zawyżonego wynagrodzenia na własną rzecz to inne zarzuty podnoszone przez ankietowanych*.

Patrz strona 26 oraz wykres 20 raportu

- 75% ankietowanych chciałoby mieć możliwość oceny arbitrów po zakończeniu sporu. 76% z nich chciałoby złożyć raport w instytucji arbitrażowej (o ile istnieje), natomiast 30% - ocenę, która byłaby publicznie dostępna.

Patrz strona 28 oraz wykres 23 raportu

Poufność

- Anegdotycznie sugerowano, że poufność jest najważniejszym czynnikiem popychającym strony w kierunku arbitrażu. Badanie pokazuje jednak, że poufność jest wprawdzie niezwykle ważna dla ankietowanych (62%), lecz nie jest główną przyczyną, dla której strony uciekają się do arbitrażu.

Patrz strony 29 i 30 oraz wykres 25 na stronie 29

- 50% ankietowanych błędnie uważa, że arbitraż jest poufny, nawet jeśli nie ma konkretnej klauzuli na ten temat w przyjętym regulaminie arbitrażu lub umowie arbitrażowej, a kolejne 12% nie wiedziało, czy arbitraż jest poufny w tych okolicznościach.

Patrz strona 29 oraz wykres 26 raportu

- 38% badanych spółek nadal korzystałaby z arbitrażu, nawet gdyby nie gwarantował on poufności.

Patrz strona 30 oraz wykres 27 raportu

- Wielu ankietowanych zwróciło uwagę na rozmaite obowiązki informacyjne spółek wobec udziałowców, a także w zakresie ujawniania określonych informacji w rocznych sprawozdaniach i raportach, oraz udostępniania rynkowi istotnych informacji w inny sposób (dotyczy to spółek publicznych), które to obowiązki mogą uniemożliwiać zachowanie poufności w ścisłym tego słowa znaczeniu.

Patrz strona 29 raportu

Terminy i opóźnienia

- Ujawnianie dokumentów, pisemne wnioski, ukonstytuowanie się trybunału oraz przesłuchania – to główne etapy procesu arbitrażowego, które chronicznie cierpią z powodu opóźnień.

Patrz strona 32 oraz wykres 30 raportu

- Według ankietowanych, choć to same strony najbardziej przyczyniają się do wydłużenia postępowania, lecz trybunał i arbitraż winny sprawować nad nimi kontrolę w taki sposób, by zapewnić sprawny przebieg postępowania.

Patrz strona 32 raportu